

ZNAČILNOSTI IN TEŽAVE TRANSPORTNEGA SEKTORJA V BOLGARIJI

Zaključna konferenca projekta RITS
Ljubljana
12. junij 2012

Svetla Ruseva
Zveza delodajalskih organizacij v cestnem prometu (SOAT)

Projekt "RITS – Prestrukturiranje in industrijski odnosi v transportnem sektorju" finančno podpira Evropska komisija. Avtor je edini odgovoren za vsebino. Evropska komisija ne odgovarja za uporabo vsebine.

Transport v številkah

- Transport, skladiščenje in komunikacije ustvarjajo približno 13 % bruto dodane vrednosti v državi.
- Ob koncu leta 2010 je v sektorju transporta, skladiščenja in komunikacij poslovalo 19.084 podjetij, predvsem majhnih.
- Trenutno je v transportnem sektorju zaposlenih 73.466 ljudi.
- V letu 2011 je bilo v okviru bolgarskega transportnega sistema dnevno prepeljanih povprečno 2,2 milijona potnikov in 278 tisoč ton tovora.

Glavne značilnosti bolgarskega transportnega sektorja

- Transportni sektor v Bolgariji je izredno konkurenčen.
- **Povečuje se skupno število podjetij**, ki poslujejo v transportu v primerjavi z letom 2008 pred izbruhom krize, največji porast pa je dosežen pri podjetjih v cestnem tovornem prometu.
- Do povečanja prihaja zaradi naraščajočega števila mikro podjetij, ki zaposlujejo do 9 ljudi, število srednje velikih in velikih podjetij pa se je v obdobju gospodarske krize zmanjšalo.
- Število zaposlenih v transportnem sektorju se je v času gospodarskega upada zmanjšalo za 13,9 %.
- Prodaja v transportnem sektorju se je v obdobju 2008-2010 skrčila za 21,4%, in sicer v
 - kopenskem prometu za 20,4 %
 - vodnem prometu za 40,7 %
 - zračnem prometu za 1,8 %

Bolgarski prevozni trg

- Trg prevoznih storitev v državi je v veliki meri dereguliran.
- Nacionalna zakonodaja je usklajena z zakonodajo EU.
- Bolgarija je zagotovila prost dostop vsem prevoznikom do različnih vrst prometne infrastrukture, razen železniškega potniškega prometa

Trajnostni razvoj bolgarskega transporta – glavni cilj sektorja

- Trajnostni razvoj pomeni zagotavljanje pravilnega ravnovesja med gospodarskim razvojem, socialno pravičnostjo in varovanjem okolja.
- V cestnoprometni panogi doseganje tega cilja pomeni zadovoljevanje povpraševanja na trgu s čim nižjimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi stroški.
- Bolgarija je sprejela strategijo mednarodne zveze za cestni promet IRU 3 "i", ki temelji na inovacijah, spodbudah ("incentives") in infrastrukturi.

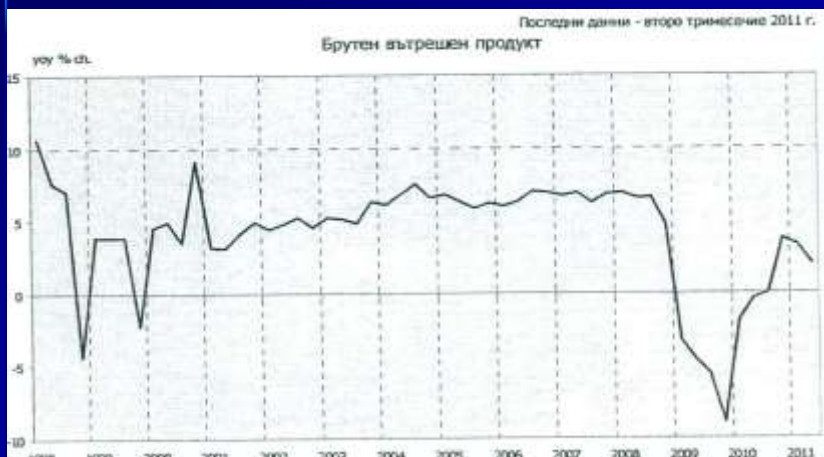
Strategija 3 "i"

- Inovacije - razvijati vedno bolj učinkovite tehnične ukrepe "pri viru" in poslovne prakse za zmanjšanje vpliva na okolje.
- Spodbude – spodbujati prevoznike k hitrejšemu uvajanju najboljših razpoložljivih tehnologij in praks
- Infrastruktura – brez prosto tekočega prometa so zgornji ukrepi nekoristni. Bistvenega pomena so ustrezne naložbe v novo infrastrukturo za odstranjevanje ozkih grl in manjkajočih členov ter čim boljša izkoriščenost obstoječe infrastrukture.

PROMETNA INFRASTRUKTURA - VEČJE TEŽAVE

- Bolgarija ima cestno infrastrukturo z visoko gostoto prometa. Dolžina cest znaša več kot 19.000 km, od tega le 480 km avtocest.
- Trenutno poteka gradnja 296 km avtocest in 261 km hitrih cest.
- Prav tako se gradi druga železnica in cestni most preko reke Donave.
- Slabosti obstoječe cestne infrastrukture:
 - ni dobro razvita, zlasti v primestnih območjih velikih aglomeracij;
 - kakovost cestnega omrežja ni zadovoljiva predvsem zaradi slabega vzdrževanja in nezadostno razvitega omrežja avtocest in cest z več kot dvema pasovoma;
 - nezadostna infrastruktura obvoznic, zaradi česar poteka promet z motornimi vozili skozi številna manjša in večja mesta.
- Druga težava izvira iz nujnosti, usklajene z mednarodnimi zavezami države, po povečanju obremenitve cestišč na 11,5 ton/os na glavnih mednarodnih prometnih destinacijah do leta 2014.

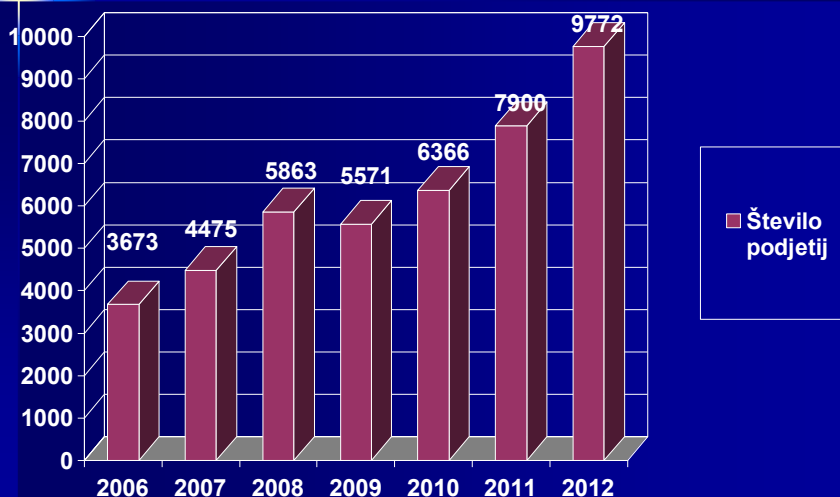
Posledice globalnega upada gospodarskih aktivnosti v Bolgariji

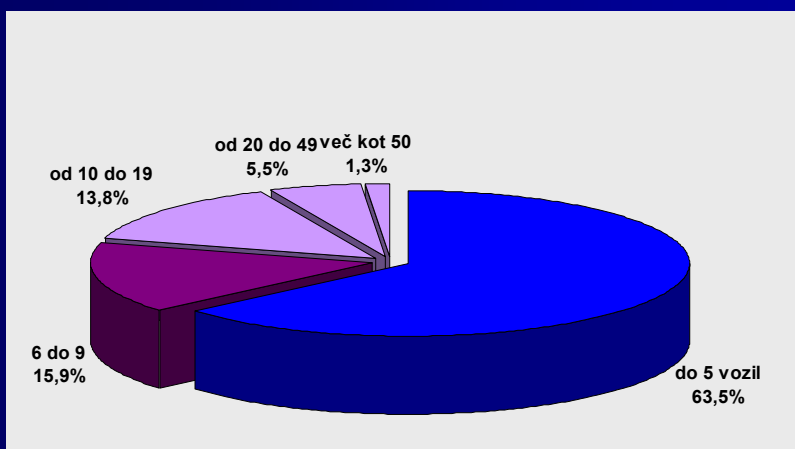
Cestni tovorni promet v Bolgariji

- Več kot 50 % cestnega tovornega prometa v Bolgariji se opravi za lastni račun
- Cestni tovorni promet v Bolgariji se izvaja za prevoz blaga na kratkih in srednje dolgih razdaljah
- Glavni mednarodni trgi so države članice EU z 71 % tržnim deležem, Turčija – 18 %, nato države SVE – 8 % in druge države – 3 %.
- V zadnjih nekaj letih opažamo premik od železniškega in vodnega prevoza blaga k cestnemu prometu.

Bolgarski prevozniki v tovornem prometu z licenco EU

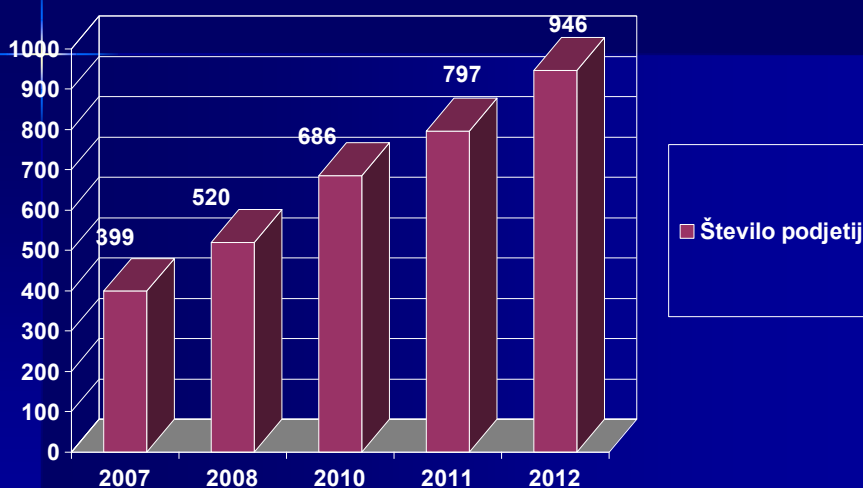
Prevozniki v tovornem prometu glede na število tovornjakov, ki jih imajo v lasti /oktober 2011/

Cestni potniški promet v Bolgariji

- Cestni potniški promet v Bolgariji poteka večinoma na kratkih razdaljah.
- Gospodarska kriza se je v cestnem potniškem prometu začela v prvem četrtletju 2009.
- V zadnjih nekaj letih beležimo upad uporabe javnega prevoza pri potovanjih med mesti in zmanjšanje povpraševanja po potniškem medmestnem javnem prevozu.
- Kakovost storitev avtobusnih prevoznikov v primestnem prevozu je neustrezna glede razpoložljivosti, pogostosti in zanesljivosti.
- Trenutno 53,2 % vseh prevoznikov v cestnem potniškem prometu posluje le na domačem trgu.

Prevozniki v potniškem prometu z licenco EU

Vpliv gospodarske krize na prevoznike v potniškem prometu

- Znižanje števila prevozov in števila potnikov – 60 %
- Potniki izbirajo cenejši železniški prevoz
- Povečanje konkurence nizkocenovnih letalskih prevoznikov
- Zaprtje mednarodnih avtobusnih linij
- Zmanjšanje pogostosti obstoječih mednarodnih linij

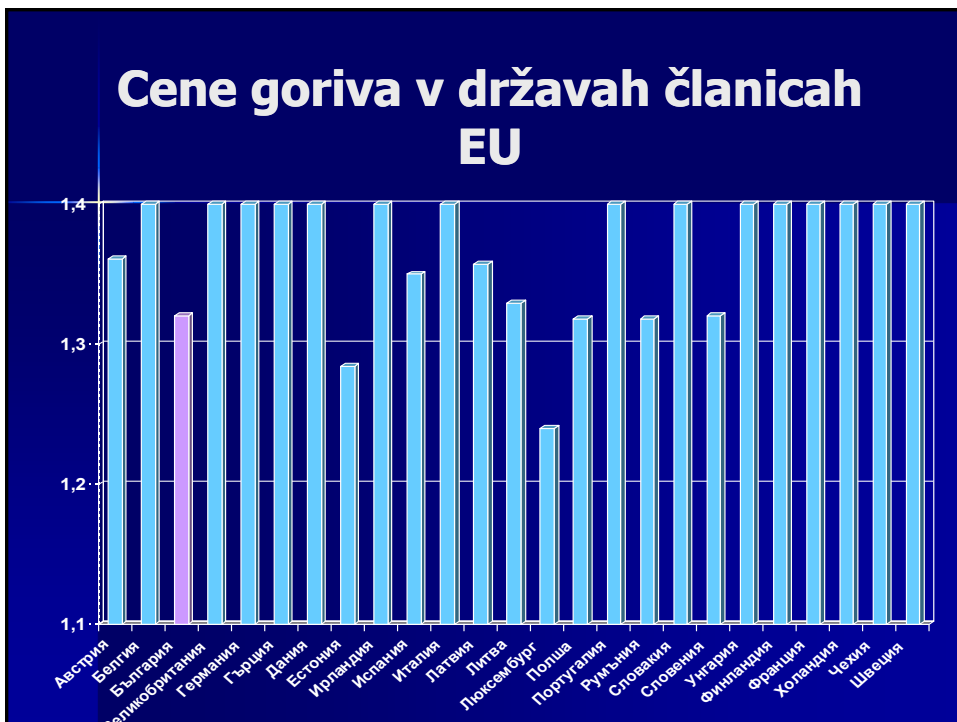
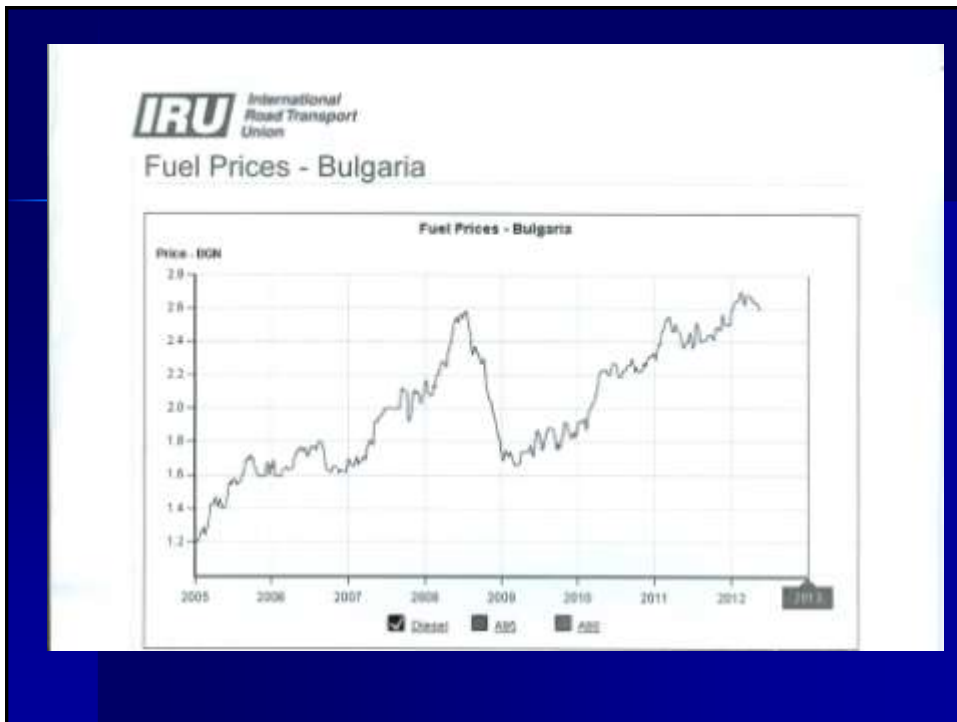
Težave transportnega sektorja

- Uvajanje pravil EU v cestnem prometu, kot so na primer omejitve časa vožnje in večje plače, povzročata veliko povečanje stroškov dela.
- Zaradi manjšega povpraševanja po prevozi v tovornem prometu in padca cen transportnih storitev, zlasti na domačem trgu ter zaradi večje konkurence in višjih stroškov dela se je zmanjšala donosnost prihodkov. Stevilni prevozniki so zato šli v stečaj, še več pa se je pojavilo novih, predvsem manjših podjetij.
- Nizko povpraševanje po storitvah v tovornem prometu. Januarja 2012 na primer 63 % vseh bolgarskih tovornjakov ni zadovoljilo povpraševanja po transportnih storitvah.

- Veliko težavo predstavlja visoka stopnja "praznih voženj", kar še dodatno znižuje stopnjo prevozne izkoriščenosti.
- Velika težava je odhod voznikov v druge države EU in nizka raven znanja tujih jezikov pri voznikih.
- Zaradi gospodarske krize in zmanjšanja donosnosti prihodkov so se zaustavile naložbe v nova vozila in inovacije
- Zamude pri plačilih za prevozne storitve
- Trajnostni razvoj transporta vključuje varnost v prometu, kar je v Bolgariji velik problem

Varnost v prometu

- V prometnih nesrečah je v obdobju med letoma 2000 in 2010 umrlo 9852 ljudi, 90690 pa je bilo ranjenih
- V letu 2011 je bilo zaradi večjega števila prometnih nesreč mrtvih približno 775 ljudi, ranjenih pa je bilo 8080
- Varnost v prometu je velika težava in nujno je sprejetje ukrepov za zmanjšanje števila mrtvih in znižanje gospodarske in materialne škode
- Naša vlada je sprejela nacionalno strategijo za varnost v prometu, s katero želi do leta 2020 zmanjšati število mrtvih in ranjenih v prometnih nesrečah za 50 % glede na leto 2010

Glavna vprašanja za prihodnji razvoj

Doseganje ciljev Bele knjige

- Povečanje kakovosti prevoznih storitev
- Razvoj varnosti v prometu zahteva sistematičen pristop/posodobitev infrastrukture, obvezno strokovno usposabljanje voznikov in vodij, okrepitev državnih inšpekcijskih dejavnosti/
- Čim večje zmanjšanje njegovega okoljskega odtisa, predvsem z večjim izkoristkom goriva in zmanjšanjem hrupa.

Hvala za pozornost!

Project "RITS - Restructuring and Industrial Relations in the Transport Sector" is financially supported by European Commission. The sole responsibility for the content lies with the author. European Commission is not responsible for any use of the content.